

Rättsenheten
Sven Johnard
Verksjurist

Datum
2018-03-22

Diarienummer

Er referens

Frågeställningar

1. Är det lagligt att genomföra säkerhetsprövning och registerkontroll på ledamöterna i en krisledningsnämnd i en kommun?
2. Är det lagligt att genomföra säkerhetsprövning och registerkontroll på ett kommunalråd i dennes roll som ordförande i krisledningsnämnden och kommunstyrelsen med ansvar för kommunens roll i totalförsvaret enligt LEH 3 kap 2 §?
3. Är det lagligt att säkerhetspröva och registerkontrollera kommunstyrelsens ledamöter utifrån ledningsansvaret för det civila försvaret och/eller kommunens totalförsvarsplanering?

Rättslig bedömning (1-3):

Registerkontroll är kopplat till de konkreta arbetsuppgifterna, inte personen. Alltså kan en person som är ledamot av riksdagen eller fullmäktige och som deltar i någon annan säkerhetskänslig verksamhet, i princip säkerhetsprövas och även registerkontrolleras om anställningen eller uppdraget är placerat i säkerhetsklass.

Analys och slutsats

Huvudregeln är att varken riksdags- eller fullmäktigeledamöter får registerkontrolleras i dessa deras egenskaper. Det gäller dock inte undantagslöst om den förtroendevalde samtidigt utses till ledamot i annan säkerhetskänslig verksamhet. Det kan t.ex. vara en styrelse eller en nämnd. Om t.ex. en person som är ledamot av riksdagen eller kommunfullmäktige deltar i någon annan säkerhetskänslig verksamhet, så ska personen säkerhetsprövas. Personen ska registerkontrolleras om anställningen eller uppdraget är placerat i säkerhetsklass. Den bedömningen görs utifrån 17 § säkerhetsskyddslagen.

En ordförandepost i en krisledningsnämnd eller en ordförandepost i en kommunstyrelse med ansvar för kommunens roll i det civila försvaret enligt 3 kap 2 § lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap kan i princip registerkontrolleras. Samma bedömning gäller för ledamöterna i en krisledningsnämnd eller kommunstyrelsen som har ledningsansvar för det civila försvaret. Det civila försvaret är en del av totalförsvaret och är verksamhet av betydelse för rikets (Sveriges) säkerhet.

Rättslig reglering

Datum

2017-09-01

Diarienummer

845897

13 § andra stycket, andra meningen, säkerhetsskyddslagen (1996:627)

Registerkontroll ska inte heller göras när det gäller ledamot i riksdagen eller i fullmäktige eller liknande uppdrag.

Förarbeten, m.m.

Säkerhetsskydd, prop. 1995/96:129 s. 79 (författningskommentar)

13 § andra stycket

Uppdrag som enligt fast praxis är undantagna från reglerna om personalkontroll i personalkontrollkungörelsen skall inte kunna föranleda registerkontroll. Detta framgår av andra stycket. Någon kontroll skall således inte genomföras av riksdags- eller fullmäktigeledamöter i dessa deras egenskaper men bör som hittills kunna företas när någon som är förtroendevald utses till exempelvis ledamot av styrelsen för en myndighet som bedriver säkerhetskänslig verksamhet. Offentliga försvarare eller ombud inför domstol tillhör inte dem som kan säkerhetsklassas och bli föremål för registerkontroll.

En ny säkerhetsskyddslag, prop. 2017/18:89 s 142-143.

I jämförelse till de äldre förarbetena ovan kan återges vad som sägs i propositionen Ny säkerhetsskyddslag: *Paragrafen motsvarar i huvudsak 11 § och 13 § andra stycket 1996 års säkerhetsskyddslag (prop. 1995/96:129 s. 28 f., 38 f., 78 f.). De kategorier som undantas från kravet på säkerhetsprövning har tidigare endast varit undantagna från kravet på registerkontroll.*

Vidare gäller undantaget endast när sådana uppdrag som anges i paragrafen utövas. Om t.ex. en person som är ledamot av riksdagen deltar i någon annan säkerhetskänslig verksamhet, ska personen säkerhets prövas.

I Säkerhetsskydd – en vägledning framgår på sidan 42:

Registerkontroll ska inte heller göras när det gäller uppdrag som ledamot i riksdagen, i fullmäktige eller liknande uppdrag. Däremot kan en förtroendevald som utses till ledamot i en styrelse eller nämnd som bedriver säkerhetskänslig verksamhet bli föremål för säkerhetsprövning och registerkontroll för det specifika uppdraget.

Säkerhetskänslig verksamhet definieras i 4 § säkerhetsskyddsförordningen (1996:633): *verksamhet av betydelse för rikets säkerhet.*
